

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Nordstjernen September 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

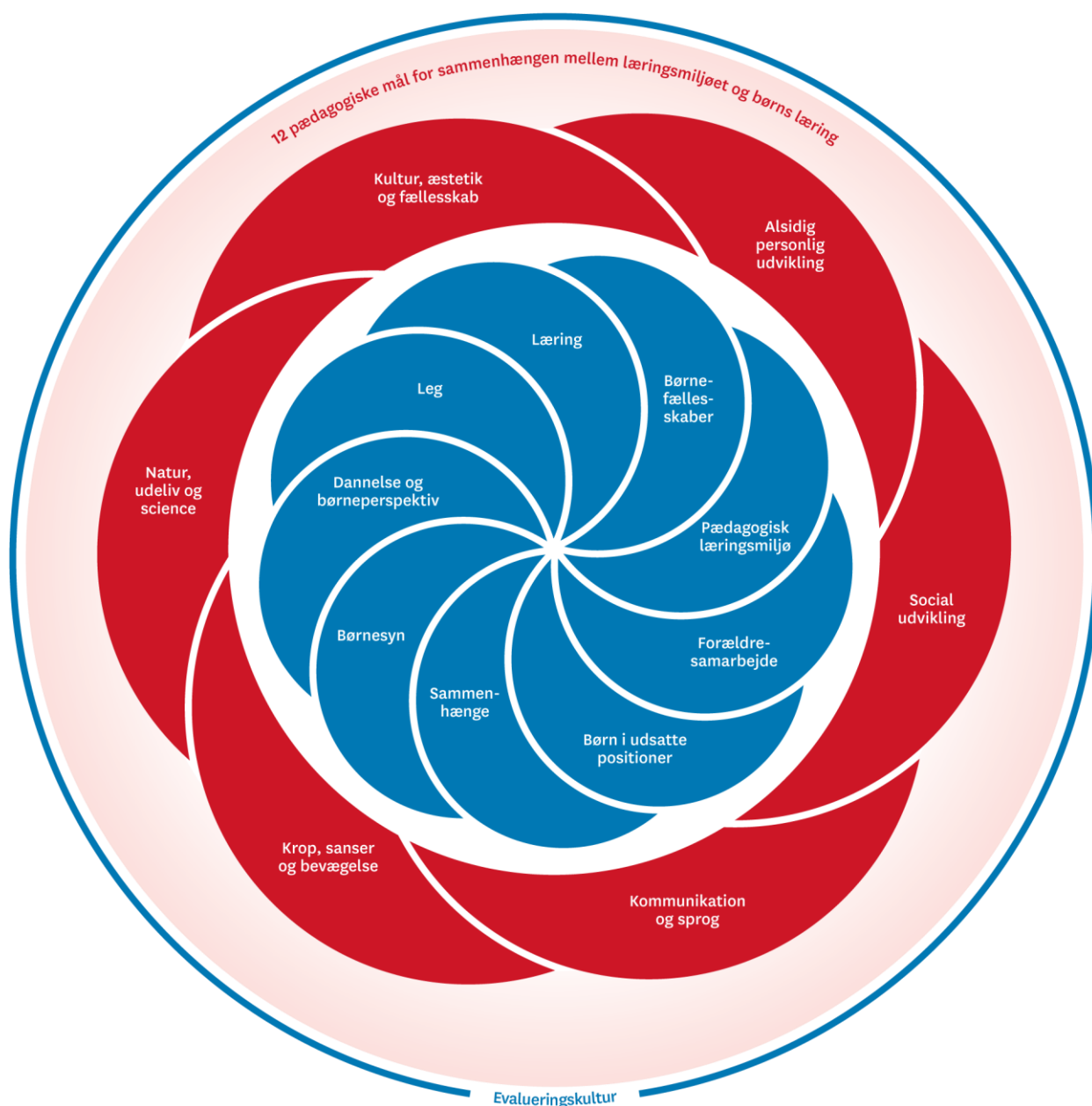
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

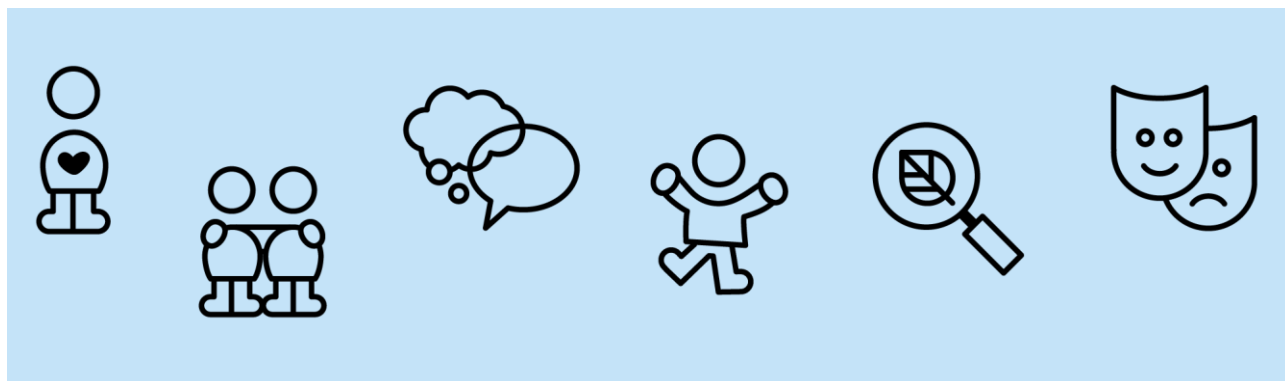
Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehuset Nordstjernen er en integreret institution, der vrimler med søde børn i alderen 0-6 år. Vi er normeret til ca. 70 børn. Vi har 1 vuggestuegruppe med 13-15 børn i alderen 0-3 år, 2 børnehavegrupper med ca. 20- 25 børn i alderen 3-6 år og en basis gruppe med 6 børn. Basisgruppen er normeret til 6 børn, og 5 pædagoger. Børnene på stuen er karakteriseret ved at have vidtgående handicaps. Blå stue arbejder særligt med fast struktur og forudsigelighed, og niveauet tilpasser vi løbende det enkelte barn. Vi arbejder ligeledes ud fra at alle børn skal have mulighed for at indgå i relevante og givende fællesskaber med andre børn i Nordstjernen – altid med tæt støtte af en primær voksen.

Vi har 4 stuer der er indrettet i læringsmiljøer. Vi har et stort køkken alrum som er løbende under forvandling alt efter børnenes behov og interesser.

Vi bruger alle de gode rum vi har både indenfor, men i særdeleshed også udenfor. Vi har en vidunderlig stor legeplads med mulighed for masser af fysisk udfoldelse. Det betyder, at vi bliver dejligt beskidte, når vi bruger vores sanser og vi leger gerne med vand og mudder. Vi er ofte på ture i nærmiljøet. Vi cykler til fjorden i vores el lad cykler, eller går ture til åen og til legepladser i nærmiljøet. Vi har Pusterummet bag ved Nordstjernen som er et ekstra hus, hvor der er mulighed for at lave rytmik, kreative ting eller være i mindre legegrupper.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I børnehuset Nordstjernen har vi en anerkendende pædagogisk tilgang. Vi er nysgerrige på barnets intention og understøtter barnets handlinger positivt. Vi lægger vægt på at skabe et trygt miljø, med omsorg og respekt for det enkelte barn og børnefællesskaberne. Betydningen af at være en positiv del af fællesskabet på den måde barnet formår, er særligt et af vores fokusområder. Der er plads til at være forskellig og have forskellige behov. Rummelighed og differentieret pædagogik er en del af vores hverdag. Vi arbejder med at børnene er medskabere og medbestemmende i dagligdagen. Det kan være at vi stemmer om hvad vi skal lave af type aktivitet, på den måde bliver demokrati en del af barnets personlige og sociale udvikling.

Vores pædagogiske arbejde sigter imod en genkendelig dagligdag, hvor der er plads til leg og læring. Vi tager udgangspunkt i det enkelte barn som alle har værdi i sig selv, samt i børnegruppens udviklingstrin og behov, for derigennem at støtte børnene i deres sociale samvær, læringsmuligheder såvel som i de pædagogiske aktiviteter. Medbestemmelse, selvhjulpethed, trivsel, læring og udvikling er nogle af vores kerneværdier.

Legen er et centralt element i børnenes hverdag i Børnehuset Nordstjernen. Vi understøtter legen med at være guidende, inspirerende, mæglende og relations ska-

bende. Det er også igennem legen at barnets kognitive udvikling styrkes og oplevelser bearbejdes. Vi er nærværende og tilgængelige så vi kan guide børnene i de fællesskaber og samspil de er en del af.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vuggestuen

Læringsmiljø - badeværelset

Hvad gør vi - og hvordan fungerer det?

Skifte ble:

Ved bleskift tager vi 2-3 børn med ud på badeværelset, når det er bleskift som foregår på gulvet (de større børn) - for at have tid til det enkelte barn og skabe fokus på læringsmiljøet på badeværelset → Her arbejder vi blandt andet med selvhjulpenhed, og kropsbevidsthed. Det giver også de større børn mulighed for at kunne spejle sig i hinanden og på den måde blive udviklet. Ved at have 2-3 børn sammen på badeværelset gør at fokus bliver ved med at være inden for de rammer vi gerne vil have, og der er mulighed for at arbejde med sprog i det vi italesætter og fører dialog med barn-barn og barn-voksen.

Med de mindste børn har vi altid kun et barn ude på badeværelset ad gangen. Det betyder at barnet har vores fulde opmærksomhed og vi sørger for at det mindre

barn får en masse nærvær og øjenkontakt blandt andet ved hjælp af kuk-kuk lege, finde tæer og øve dem i kropsbevidsthed ved at italesætte hvad vi gør, og hvad de skal gøre (løfte numsen osv.)

Vaske hænder:

Når vi vasker hænder sørger vi også for at begrænse antallet af børn på badeværelset. Vi har små ventepletter så på gulvet hvor børnene kan sidde og vente på deres tur. Det betyder at barnet kan øve sig i at vente på tur og spejle sig i de andre børn. I mens vi skifter ble på et barn, så kan det andet barn gå hen og vaske hænder. Det gør at de bliver mere selvhjulpne og at de har en forståelse for hvornår de skal vaske hænder og hvorfor. Vi gør meget brug af at italesætte hvad vi gør, og hvad vi skal. På den måde ved børnene hele tiden hvad de skal, og hvad de skal efter. Det giver tryghed og ro hos os og børnene. Det giver et udviklende læringsmiljø.

Sovetid - Efter sovetid

Når det er sovetid og efter sovetid, har børnene hver deres kasser, og mærker. Det betyder, at børnene ved hvor deres sove-tøj, bamser osv. Er og skal hen. Her giver vi igen børnene mulighed for at få overskud og tryghed ved at tydeliggøre tingene for dem (og os). Vi har visualiseret tingene for dem og understøtter derved sproget. Hvert barn har samme mærke som går igen på stuen og i deres garderobe. Det giver genkendelighed.

Børnene er bevidste om de faste rutiner, der er på badeværelset, da det gentages hver dag. Det styrker selvhjulpenheden, da de på den måde nemmere kan være en del af rutinerne og hjælpe til med de forskellige praktiske ting, fx hente ble eller lægge sut på plads. Desuden er børnene bl.a. opmærksomme på følgende:

- Suttet bruger man på bestemt tidspunkt og lægger på plads efter lur
- Man skal ha' skiftet ble inden og efter lur
- Børnene ved man skal vaske hænder inden et måltid
- Bevidstheden om at skal have skiftet ble inden man skal sove og efter man har sovet.

- Børnene forstår rammerne og ved hvordan de skal agere både hver især og fælles. De ved de skal ha tøjet af så de kan få skiftet ble
- Der er et formål på badeværelset, f.eks bleskift, hente sut, gå på toilet mm.
- Succesfølelse ved at kunne udføre aktiviteten (fx bleskift eller vaske hænder)
- Kendskab til egen krop og kroppens behov. De kan udpege deres kropsdele fx navlen og numsen fordi vi nævner og sætter ord på børnenes oplevelser. Vi kigger på hinandens kroppe og taler om køn dreng/pige. Børnene bliver bevidste om deres egen kropslige integritet og sin kropslige grænse.
- Relationsdannelse og fællesskab barn til barn - og barn til voksen
- Alle skal have tøjet af og have skiftet ble. Det giver en følelse af fællesskab
- Det fælles tredje kan fx være vaske hænder, skifte ble
- Sammensætning af børn, der er i god relation til hinanden, så de er trygge ved situationen og ved at spejle sig i hinanden. Men også en mulighed for at sammensætte børn der har brug for en anden positiv relation.
- Snak om mærkerne - sæt ord på hvilke mærker, der tilhører hvem og hvilke figurer der er på mærkerne - øget sprogforståelse
- Sproglig udvikling i kommunikationen både barn til voksen og barn til barn. Den voksne anerkender hvis det er svært at få tøj på eller hvilken farve bleen skal være, når barnet henter den
- Grov motorik bliver øvet og udfordret ved at tage tøj på selv, sætte kasse på plads, hente ble, lægge ble i skraldespand mm.
- Øget selvforståelse, selvhjulpenhed og læring når alle disse refleksioner og pædagogiske overvejelser bliver bragt i spil.

Udviklingsmuligheder → hvad vil vi gerne opnå?

Ud fra ovennævnte beskrivelse, har vi reflekteret over hvad vi gør, og hvad vi godt kunne tænke os at have mere fokus på.

For at kunne gøre vores rammer for børnene endnu tydeligere, vil vi gerne inddrage piktogrammer på badeværelset. Det gør at børnene visuelt forstår hvad vi gør, og hvad vi efterfølgende skal. Det giver mere overskud, ro og tryghed hos børnene.

For at skabe ro vil vi gerne gøre brug af nogle vente pletter, så de børn som er de næste der skal på badeværelset (eller andet) skal sidde/stå på vente pletter indtil

det er deres tur. Det gør også at de får en forståelse af tur-skifte. Ved de børn hvor vente pletterne måske ikke vil fungere, gør vi her brug af den pædagogiske bagdør → her vil vi gerne barnet/børnene opgaver, så de hele tiden er beskæftiget med noget, det gør at de får sat nogle faste rammer, og at de får en forståelse af tur-skifte, og at de er klar på at træde ud af deres læringsmiljø og indtil et nyt.

Vi vil gerne gøre brug af evt. rim og remser, vente kuffert eller vaske hænder sang. På den måde får vi skabt et godt læringsmiljø og viser børnene at det ikke "bare" er vaske hænder, men at der er noget læring i det. Her inddrager vi en masse sprog og kommunikation hos børnene.

Vi vil gerne lægge vægt på de gentagelser som bliver gjort. Dvs. vi som voksne sørger for at det er den samme gentagelse som sker, for at børnene ved hvad der sker, og skal ske - det giver børnene tryghed og gør at børnene kan overskue at være i læringsmiljøet og på den måde tør udfolde sig.

Børnehave

Læringsmiljø-Garderoben

Hvad gør vi og hvordan fungere det?

Lige nu har vi mange børn af gangen ude i garderoben efter frokost. Det skaber meget uro, konflikter og larm. Og generelt en stress situation for både voksne og børn. Det vil vi gerne lave om på. Det er i sær de dage hvor børnene skal have meget tøj på.

Observationer og refleksioner på garderoben:

Vi har haft dialog om mere opdeling, når vi skal ud og i gennem garderoben. For eksempel har gul stue en fast voksen i garderoben, for at mindske konflikterne, det lykkes til dels. Vi prøver at holde fast i at det kun er store gruppen, der må gå udenfor og være ved bænkene og sandkassen. Lille og mellemgruppe bliver i garderoben, så vi får fordelt presset lidt.

Men hvad så når der opstår konflikter ude på bænken.

Hvad gør vi? Kan vi sende en voksen før ud?

Måske bliver det svært, hvis vi er 3 på hver stue. Og de 3 personer i forvejen er fordelt på stue, wc og garderobe. Vi kan eventuelt sende den person som har sovebørnene ud samtidig med at børnene går ud, så der ikke er venteposition på bænken. En voksen kunne tage gulstue, rydde den op og gøre klar til sovebørn. En anden går på gul stue WC og den sidste går på gul stue garderobe. På rød stue skal en person gå på WC'et og den anden går i garderoben. Da den voksne som har sovebørn kan skifte mellem rødt og gult personale, kan en fra rødstue derfor være nødsaget til at efterlade egen stue, for at gå ind og gøre rent på gul stue. Når alle børn er ude, går 2 voksne på legepladsen og en ordner rød stue inden de går til pause. Måske pausen så først starter klokken 12.15.

Et andet scenarie kunne være hvis vi havde sovebørnene sovende ude i køkkenet, som i gamle dage. Det ville løse at vi ikke skulle belaste os selv, med at få båret madrasser frem og tilbage. Vi kunne lade begge stuer stå og rydde dem op når der var tid til det efter børnene var sendt på legepladsen.

Kan vi med fordel bruge visualisering, så børnene kan se hvilket tøj de skal tage på (udvikling og læring)

Vi kan gå gang i vores piktogrammer igen. Samtidig kan vi få læring om vejret indover, da børnene rigtig ofte spørger ind til dette. Så kan de store lære og hjælpe de

små. Vi kan gøre piktogrammerne meget større, så de er synlige og hænge dem på hoveddøren, så kan børnene også "tjekke" af inden de går ud, om de nu har fået det rigtige tøj på. Vi kunne synliggøre hvor den voksne er i garderoben, og lave et par hjælpe cirkler i garderoben, hvor man kan vente, hvis man har brug for hjælp. Så ved den voksne, at barnet har brug for hjælp og barnet ved, at det bliver set og får hjælp. Man kan også lave vente cirkler på wc, eller vente streger, så børnene også ved hvor de skal stå og kan gå et skridt frem jo tættere de kommer på deres tur/håndvasken.

Tror hvis vi får opdelt børnene mere, og åbner legepladsen for de der er først klar, så gir vi plads til de børn der har brug for mere tid. Plads og rum til selvhjulpne og hvor både børn og voksne er mere nærværende. Man kan også tage et hold på wc af gangen, så bliver børnegruppen fordelt.

Man kan også stille spørgsmålstegn til om alle børn skal vente ude. Man kunne eventuelt sende en voksen ud når halvdelen af børnene var klar. De store kunne også hjælpe de små mere.

Om tirsdagen og torsdagen er børnene delt op i alders opdelt grupper. Storegruppen går ned i "pusterummet" (vores ekstra hus bag Nordstjernen) og er klar til at komme ud på legepladsen når de kommer tilbage, da de har overtøj på. Mellemgruppen går på rød med en enkelt voksen. Lillegruppen er på gul med 3 voksne. Mht til lillegruppen er der mange børn med ble og som gerne skal have hjælp med at have tøj på. Soveting og bleer ligger på respektive stuer. Røde børns ting bliver hentet ind på guls toilet, hvor alle børnene der skal skiftes og gøres klar til at sove går ind, mens en voksen gør rent og gør rummet klar til børnene kan sove. Bagefter går de respektive børn ind på deres egne stuer og tager tøj på i det aftalte garderobe-arrangement, med en voksen. Måske kan en voksen fra storebørn gruppen gå i rød garderobe eller skal den voksne fra mellemgruppen tage imod de røde børn fra lillegruppen? Eller skal man måske have de røde børns overtøj med ind i den gules garderobe så de kan tage tøjet på samtidig med en voksen fra lillegruppen? Kunne store gruppen komme fra pusterummet klokken 11.40 evt, da de lige skal være færdige, og gjort pusterummet rent og lukke det. Så kunne 1 voksen gå på legepladsen og 1 voksen i rød garderobe. måske kan vi opdele børnene mere når vi skal ud?

Skal vi allerede tænke på hvordan vi afslutter frokosten starter garderoben, hvordan er skiftet?

Grupperne ser anderledes ud her efter sommerferien, hvordan gør vi nu og hvordan opdeler vi os?

Dette var mange af de tanker vi har gjort os og som vi skal arbejde med i den kommende tid. Rød og gul stue skal have dialog om hvordan de kan samarbejde og hjælpe hinanden fremover. En ting som vi har gjort her i sen sommeren er at vi har

lavet soverum i alrummet. Det sparer tid og det betyder at vi kan være tæt på børnene i stedet for at gå frem og tilbage for at hente madrasser.

Vi vil gerne opnå:

At børnene føler de kan få mere hjælp og at de voksne er tilstede til at hjælpe og guide barnet.

At der kommer mere ro i garderoben efter frokost.

Skabe rum til at barnet kan fordybe sig og ikke bliver forstyrret hele tiden af de andre børn når de skal tage tøj på. Så bliver der plads til at udvikle sig der hvor barnet er.

Bedre trivsel for børnene og de voksne.

Undgå at de børn der venter udenfor venter for lang tid.

At de store hjælper de små.

At synliggøre for børnene, hvordan vi er i garderoben, tydelig struktur, så børn ved hvad de skal gøre, og hvad der nu skal ske.

Inddrage børnene og spørge hvordan de oplever garderoben, og finde ud af hvad der er et godt læringsmiljø i garderoben.

Basisgruppen

Læringsmiljø-frokosten

Generelle overvejelser af frokosten på blå stue

Frokosten skal fungere som et rum, hvor alle børn kan finde ro og overskuelighed. De skal have faste pladser, for at fritage dem fra beslutninger/bekymring om, hvor og med hvem de skal sidde. Vi skal så vidt muligt holde strukturen i pladserne. Deres dækkeservietter er med til at markere og visualisere hvor deres plads er, og gør det lettere, når vi enten laver nye pladser og/eller af en grund, er nødt til at flytte lidt rundt. Spisesituationen må gerne være et rum, hvor børnene ikke skal bruge for mange kræfter (en anden type pause), og et sted hvor vi er meget rutineprægede. Spisning har også en social og opdragende funktion, hvor børnene (på forskellige planer) bla. lærer at konversere. Dette skal vi som pædagoger initiere. De skal øve sig i at give/tage/spørge efter det de skal bruge. De skal øve sig i at hælde op, spise med kniv og gaffel, sidde "ordentligt" osv. Kravene skal selvfølgelig justeres efter det enkelte barn. Vi skal ud fra vores kendskab til børnene, vurdere i hvilken grad vores krav om "de opdragende funktioner" skal honoreres. Forstået på den måde, at det i en periode kan være vigtigere for barnet, bare at få noget at spise, fremfor at skulle "sidde stille".

Det er vigtigt at børnene har god plads omkring sig, så de ikke bliver forstyrrede af et andet barn, der rammer dem, eller andet. Optimalt sidder alle børn med en voksen mellem sig og et andet barn.

Hvis vi i perioder oplever, at det af en eller anden grund, er bedre for et barn at spise alene, skal vi kunne etablere en spiseplads som tilgodeser dette. Ligesom vi også skal tage i betragtning, hvor ved bordet, børnene sidder bedst. Er det med ud-sigt til stuen, ryggen til de andre, mod en væg, med ryggen til en væg osv?

Vi skal løbende evaluere på spisningen, så vi hele tiden udvikler os med børnene. Både for at tage hensyn til sociale relationer, negative relationer, særlige omstændigheder osv.

SKEMA TIL HANDLING

INDHOLD: (Hvad vil vi gerne arbejde med)

- At lære at være med i et fællesskab også selv om det er svært
- At lære at beherske bestik og andre redskaber
- At lære at vente på tur til maden kommer til dig og sende skålen/kanden videre.
- At lære og se andres behov.
- At barnet lærer at henvende sig, kommunikere med dets omgivelser for at kunne give udtryk for ønsker og behov.
- At barnet lærer at sætte tempoet ned når der spises, så munden ikke bliver propet, samt at "mærke" efter i maven om der er brug for mere mad.

MÅL (Hvad vil vi gerne opnå)

- Selvhjulpenhed
- almen dannelse omkring et måltid
- Deltagelse af fællesskabet

TILTAG (Hvad vil vi gøre for at nå målet)

- Ved det første møde med familien, kunne der spørges ind til hvor meget barnet er medinddraget ved måltidet.
- At der sættes fokus på det enkelte barns nærmeste udviklings zone i forhold til at spise og kommunikerer.

- At barnet opfordres til at gøre så meget som muligt selv ved måltidet, det er vores opgave at regulere i kravsætningen, i forhold til hvor meget overskud barnet har til at afprøve nye tiltag og smage nyt mad.
- Rose/anerkende barnet for at have smagt/afprøvet nye ting
- Alle tiltag skal ses ud fra det enkelte barn og handicap. Nogle er særlig sensitive og kræver lang forberedelse, latenstid og rolige til det der skal ske.
- At der tales om hvem der sidder rundt om bordet, hvad er det vi skal have og spise og hvad skal der smages på. Altid have en "gulerod" som barnet godt kan lide, så der er mulighed for forhandling
- At vi som voksne har en positiv tilgang, så barnet bliver tryk i at prøve noget nyt.
- Vi skal løbende vurdere hvilke børn der har brug for hvad. TTT ved måltidet, spise forstyrrelse osv.
- At bordene bliver inddelt i små grupper med samme behov, så barnets behov bliver tilgodeset optimalt.
- En "duks" der evt. på uge basis dækker rullebord fra køkken/alrum, og tørre borde af efter maden. Herefter tager alle børn selv hvad de skal bruge på vognen. Det er muligt at borddækningen skal starte tidligere end vi gør nu for at alle børn har tid og kan overskue opgaven. Det er muligt at de børn der først dækker op skal have en aktivitet ved bordet inden maden kommer. Der skal laves en visuel rækkefølge for hvem der tager deres service, og dermed kan vi også styre hvilke børn der bedst rummer og have en lille aktivitet (feks. bog) inden maden er klar. Rent praktisk skal der måske være to rulleborde, en til service og en til maden.

TEGN (Hvad vil vi se efter for at vurdere om vi er på vej til at nå målet)

ANSVARLIG (Hvem gør hvad)

OPFØLGNING (Hvordan og hvornår vil vi vurdere om vi har nået målet)

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Børnehuset Nordstjernen lægger vi vægt på et positivt og inddragende forældre-samarbejde. Vi har en daglig dialog med forældre omkring barnets oplevelser og trivsel. Vi forsøger, at skabe et professionelt tillidsfuldt samarbejde ved hjælp af lydhørhed, ærlighed og nysgerrighed på de forskellige perspektiver og arenaer barnet færdes i. Når vi har en god dialog giver det et trygt fundament for barnet, når barnet bliver afleveret og hentet i Nordstjernen.

Når barnet starter i Nordstjernen er en god indkøring vigtig. Det er forskelligt fra barn til barn hvor længe indkøringen tager. Vi vil løbende aftale hvordan den næste dag skal være efter barnets behov og hvor hurtigt vi får et kendskab til barnet.

Ca. 3-6 måneder efter barnets opstart tilbydes der en samtale omhandlende barnets trivsel, sammen med personalet fra stuen. Derudover inviteres forældre til samtaler 3-4 gange, i den tid barnet går i Børnehuset Nordstjernen ud fra en dialogprofil ”Hjernen og Hjertet”. Samtalen handler om barnets trivsel og udvikling med afsæt i de seks læreplanstemaer. Forældre modtager et brev hvor dialogprofilen bliver beskrevet, når barnet starter op i Nordstjernen. Vi laver sprogvurderinger når barnet er mellem 2,10 og 3,4 år samt når barnet er 5 år hvis det vurderes at der er behov for at vide hvor barnets sproglige kompetencer og udfordringer ligger.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vores mål er at inkludere barnet i fællesskabet med udgangspunkt i dets ressourcer og kompetencer.

Vi arbejder målrettet med, at barnet udvikler sig i en positiv retning og oplever at være en del af et lærerigt fællesskab.

Vi inddrager børnene i relevante aktiviteter, gerne i små grupper, hvor der er plads til barnet. Vi giver, fysisk og psykisk plads til det enkelte barns behov, for at skabe det bedst mulige læringsrum.

Vi guider det enkelte barn, for at give en mere overskuelig hverdag. Vi giver barnet små pauser, fra den store børnegruppe, i løbet af dagen, ved at kunne gå fra med f.eks. en historie på ipaden eller en historie.

Vi indretter stuerne efter børnegruppens sammensætning, så der er bedre mulighed for at inkludere hinanden i fællesskabet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Storbørns gruppen samles 2 gange ugentligt på tværs af stuerne, hvor gruppen sammen med 2 faste voksne arbejder med at gøre sig klar til SFO og skolestart.

I Nordstjernen er vores primære fokus i storebørns gruppen at støtte børnene i at danne sociale relationer, være selvhjulpne, modtage kollektive beskeder og forstå de sociale spilleregler. Vi slutter store gruppe forløbet af med en diskofest og en tur til Eghjorten.

Hvert år efter sommerferien har vi en projektuge for storbørns gruppen ved fjorden, hvor alle stor-børns gruppebørn fra Område Nord mødes på tværs. Denne projektuge er i samarbejde med na-turskolen i Boserup.

Gennem det sidste år, arrangeres der forskellige aktiviteter og arrangementer målrettet den ældste gruppe i samarbejde med Kulturskolen.

Område Nord har en samarbejdsaftale med Nordskolen, der indeholder besøg på skolen, og skal være med til at sikre en god overgang til SFO og skole. I denne samarbejdsaftale indgår også – i samarbejde med forældrene - en overlevering af børnene fra Nordstjernen til den afdeling barnet skal gå i.

For de børn, der ikke skal gå på Nordskolen, forsøger vi så vidt muligt, at tage på besøg i foråret på barnets skole sammen med en mindre gruppe børn.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Børnehuset Nordstjernen ligger i Jyllinge Nordmark med nemme muligheder for at komme ud i naturen. Vi kan nemt gå ned til fjorden og soppe, se lavvande eller højvande, kaste med sten i vandet og ikke mindst løbe rundt i det høje græs på alle de flotte marker og enge.

Vi har flere projekter på tværs af institutionerne i område Nord som vi er en del af. Blandt andet har vi science uge hvor naturvejlederen er med til at inspirerer børn og pædagoger. I år var vores tema ”flyde synke” nede ved fjorden.

Hvert jul klipper vi julepynt til juletræet oppe i Jyllinge centret. Vi tager bussen op til centret og pynter træet.

Vi bruger biblioteket til at kigge i bøger, høre historier og nogle gange ser vi film.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I børnehuset Nordstjernen er vores fysiske rammer vigtige for at skabe en inspirerende lærerig hverdag for barnet. Vi skifter løbende ud i legetøjet, vi laver løbende om i læringsmiljøerne så de passer til børnenes interesser og understøtter deres nysgerrighed. Vi er i en proces hvor vi vil gøre stuerne mere indbydende og overskuelige for børnene. Vi hænger plakater og andet pynt op i børnehøjde. Vi arbejder med støjreducerende materialer

f. eks skal vi have nye akustik borde i børnehave grupperne. Ligeledes er det æstetiske udtryk kommet mere i fokus i år. Rummene skal være pæne at se på og barnet skal have lyst til at være på stuen. Vi snakker ofte om høje og lave stemmer og giver plads til de høje stemmer udenfor. Når børnene møder ind om morgenen sætter vi legetøj frem på en indbydende måde så det er tydeligt for barnet hvad man kan lege med. I hele denne her proces taler vi også med børnene om hvad de kunne tænke sig, hvad vil de lege med og hvad synes de er pænt.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlige udvikling handler bl.a. om selvstændighed og evnen til at indgå i et forpligtende fællesskab.

I praksis holder vi hver morgen en struktureret og forudsigelig morgensamling, for hele gruppens børn. Her gør vi de samme ting hver dag, og dette hjælper børnene til udelukkende at skulle forholde sig til sig selv og stuens børn. Her arbejder vi med at vente på tur, skiftes, lytte til hinanden, række fingeren op, tale foran andre og tage hensyn. Børnene bliver mødt med anerkendelse for deres tilstedeværelse, og eventuelle deltagelse i samlingen. Dette styrker deres selvværd.

Vi ser det enkelte barn; nogle har brug for at sidde med støtte fra en voksen, andre har brug for høreværn, og nogle har brug for at være med på sidelinjen, og ikke deltage aktivt. Vi arbejder med samlingen for at sikre at alle børn føler sig som en del af et fællesskab.

Leg er barnets vigtigste virksomhed. Gennem legen kan barnet fortælle, udtrykke sig og arbejde med egne oplevelser. Barnet lærer sig selv og sin verden at kende gennem leg.

I praksis betyder det, at vi er opmærksomme på, hvad barnet siger gennem legen. Det gør vi ved at deltage, lytte eller blot iagttage legen.

Nogle børn har brug for at øve sig i at være medskabere af legen, dette støtter vi ved at skabe små miljøer på stuen, hvor få børn kan lege sammen uforstyrret. Ved behov inspirerer vi, ved eksempelvis at tage magneter frem, føre børnene over til legekøkkenet, eller finde en bold vi kan lege med. Vi har forløb med små grupper, hvor vi arbejder fokuseret med eksempelvis brætspilkultur. Her øver vi at vente på tur, at skiftes, hjælpe hinanden med at tælle på terningen, og at én altid vinder og én altid taber.

At være bevidste om egne krop og følelser, ved bl.a. at være i stand til at kunne udtrykke sig over for både børn og voksne. I samspillet med andre børn og voksne opstår der unægtelig konflikter og misforståelser.

I praksis guider vi barnet, ved at hjælpe med at sætte ord på de følelser der opstår hos det enkelte barn, i relationen til andre børn. Vi mægler, børnene imellem, og forsøger at sætte ord på børnenes følelser, så de hver især får muligheden for at få en forståelse for hinandens oplevelse af konflikten. Herigennem anerkender vi børnenes følelser, om det er vrede, frustration eller gråd, og børnene får en oplevelse af at blive set og forstået.

Udviklingen af motorik og sanser er nøje forbundet. Hver eneste motoriske handling afføder en sansemæssig oplevelse og omvendt.

I vores hverdag er vi opmærksomme på at alle børn er forskellige, fysisk, og kognitivt. Vi tilpasser aktiviteter der stimulerer de forskellige sanser i kroppen, som f.eks., taktilsansen, muskel-led sansen og vestibulær sansen. Dette kan være én til én, eller i små grupper. Alt sammen er med til at styrke kropsbevidstheden, og den mentale bevidsthed hos det enkelte barn.

I praksis har vi bl.a. lavet forløb med motorikbaner, rytmikforløb med sang og bevægelse, brydning og trampolin med sprogligt fokus. Herudover er børnene hver dag ude i naturen, hvor vi løber på op og ned af bakker, cykler, spiller bold osv.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I børnehuset Nordstjernen er arbejdet med de sociale kompetencer særligt vigtigt. Det er vores fornemmeste opgave at guide børnene til at kunne agere, samarbejde og udfordre sig selv i sociale sammenhænge. At børnene, i takt med deres udviklingstrin, lærer kommunikation, samspil og relationer med andre. Og i den proces opnår en fællesskabsfølelse samt følelsen af anerkendelse og selvværd. Vi hjælper børnene til at respektere hinandens forskelligheder og lære at tage hensyn og lytte til hinanden.

Derfor skal vores læringsmiljø give plads til, at børnene udtrykker egne følelser og behov, samtidig med at de får forståelse og respekt for andres følelser og behov. Og give rum og plads til at børnene har mulighed for at udvikle sig gennem samspil og relation med andre, trods forskellige alder og derigennem opnå en fællesskabsfølelse.

Dette gør vi ved at tage udgangspunkt i det enkelte barn, men også lære barnet at fungere i en større gruppe. Ved f.eks. at støtte nye venskaber, ved at tilrettelægge aktiviteter for mindre grupper af udvalgte børn og projekter på tværs af stuerne. Når vi arbejder med materialet: ”Fri for mobberi”. Ligeledes er vi opmærksomme

på hvordan vi understøtter de sociale kompetencer i overgangen fra vuggestue til børnehave, samt et formaliseret samarbejdsforløb mellem børnehave til skole.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børns kommunikation og sprog, tilegnes og udvikles gennem hele dagen, i samspil med andre børn og voksne. I løbet af en dag i daginstitution, er der mange spontane situationer, rutiner og planlagte aktiviteter, som har stor indflydelse på børns sproglige kompetencer.

Sprog er et af de læreplaner der altid bruges i samspil med de andre læreplanstemaer. Det kan være verbalt såvel som nonverbalt. Vi bruger sproget til at udtrykke vores tanker og følelser, hvad end det er i en social sammenhæng eller en fysisk aktivitet. På den måde udvikler vi ikke kun vores sproglige kompetencer, men også vores sociale og alsidige personlighed, og evnen til at deltage i et fællesskab.

Vi arbejder med struktur, forudsigelighed, forberedelse, tydelighed og visualisering. Vores kommunikation skal skabe mening og tryghed for det enkelte barn. For nogen børn giver det bedst mening at de mødes i ”en til en” kontekst for at fremme

deres sproglige kompetencer, og for andre er der et behov for ekstra støtte og guidning i forhold til at indgå i sociale samspil. Her støtter vi op, så alle børn får mulighed for at være aktive deltager i udviklingsstøttende samspil med andre. Vi går med i legen for at sætte ord på børnenes initiativer, følelser og handlinger så børnene bliver bevidste om dem selv og deres handlinger, samt opmærksom på de andre børn og hvad deres initiativer viser.

I børnenes udvikling i at opnå erfaring i at kommunikere er evnen til skiftevis at lytte og tale en central del. Her arbejder vi bla med dialogisk læsning. Dialogisk læsning er en måde hvorpå barnet bliver inddraget aktivt i læsningen. Der er plads til at der bliver stillet spørgsmål og barnet kan være med til at fortælle på historien. Hermed opnår vi en samtale med barnet/børnene der er udviklingsstøttende for deres sprog og sprogforståelse.

Det er ikke alle børn det evner at udtrykke sig verbalt, enten grundet af barnets alder, eller grundet et fysisk eller psykisk handicap. Her kan det være en fordel at bruge Tegn Til Tale, og på den måde understøtte det talte ord ved brug af håndtegn. Der laves kun tegn til de vigtigste ord i en sætning, og dermed bliver vi tvunget til at gøre sætningerne kortere, og nedsætte vores hastighed for at have tid til at lave tegne ordentligt. Kommunikationen bliver i et tempo som barnet har lettere ved at følge, og ved at det verbale sprog bliver understøttet af det visuelle er der to sanser i brug til at understøtte forståelsen.

For at gøre en hel dag i institution mere overskuelig for et lille barn, kan visuelle hjælpemidler være med til at skabe det overblik barnet har behov for. Det gør vi ved hjælp af piktogrammer. Piktogrammer er symboler, tegninger eller billeder, som visualiserer opgaver, aftaler og tid. Vi bruger dem til at visualisere dagen, til

rutiner, samlinger, i garderoben, til frokost osv, hvor hvert piktogram bruges til at tydeliggøre hvert enkelt trin. Ved at tydeliggøre hvad der forventes af barnet i den givne situation, kan barnet bruge sine kræfter på den enkelte aktivitet, frem for hvad der skal ske efterfølgende.

Praksiseksempler:

Samling: Vi understøtter vores verbale anvisninger ved piktogrammer der viser "samling", sætter krydser på gulvet hvor de skal stå og piktogrammer der viser de tre valgmuligheder for hilsen: highfive, kram og vink.

Til selve samlingen understøtter vi sangene med både tegn til tale, og en "fysisk genstand" der gør, at de børn, der har svært ved det kommunikative, har deltagelsesmuligheder på lige fod med de andre.

Frokost: Vi bruger ofte frokosten på at "øve" de kommunikative færdigheder. Vi gentager børnenes ønsker fx: du vil gerne bede om en pølsemad? Derudover beder vi børnene, i det omfang de kan, om at bede om tingene verbalt, og ikke kun at pege. Så længe sproget er en udfordring, gentager vi barnets nonverbale behov/ønsker verbalt. Vi bruger også det kommunikative/sproget til at øve fælles opmærksomhed, så de kan "bruge" hinanden til at få det, de mangler: "vil du række mig vandet" osv.

Der er flere børn, der har svært ved, at "få øje på" hinanden, og her er frokosten også en god platform. X fortæller "jeg var i cirkus i går", og vi siger så fx "Y har du også været i cirkus..fortæl X hvad du så der". Vi forsøger at skabe et kommunikativt læringsmiljø, hvor der er fokus på et fælles tredje. På denne måde øver vi samtidig sociale færdigheder.

Planlagte aktiviteter: Når vi laver de aktiviteter, der er på vores ugeskema, kører vi ofte de samme aktiviteter i en længere periode. Vi laver mange gentagelser, der gør, at både aktivitet og det vi taler om, bliver forudsigeligt. Børnene skal ofte bruge mange gange, før de er trygge og deltagende, og på denne måde, når alle at kunne være med. Også her understøtter vi vores verbale krav og forventninger med noget visuelt. Vi flytter fx piktogrammerne i takt med, at opgaverne er løst, så det bliver tydeligt, hvornår aktiviteten er færdig. Børnene trives med, at vi taler om de samme ting mange gange, og at det derfor er lettere at få succes i aktiviteten.

I vores daglige kommunikation med børnene, har vi stor fokus på at forenkle hvad der bliver sagt, og hvor mange krav der bliver stillet af gangen. Vi er opmærksomme på, at vores verbale guidning stort set altid skal være understøttet visuelt,

eller ved, at vi følger børnene fysisk. I guidning på afstand, vil vores beskeder ofte gå tabt, da børnene bliver distraheret/afledt "undervejs".

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Krop, sanser og bevægelse

I hverdagen har vi fokus på, at der er plads og tilbud til alle børn om at bruge deres krop og sanser. Det gør vi ved at have læringsmiljøer hvor børnene har mulighed for at udfordre sin egen krop og øge deres kropsbevidsthed. Vi har Rytmik på tværs af huset (forhindringsbaner, trampoliner, hoppe baner osv.).

Vi har ”hej skal vi lege” som er et projekt på tværs af område Nord i aldersopdelte grupper. Vi har mandags løb og vi løber på skolernes motionsdag. Der er tilbud på legepladsen som indeholder bevægelse, sprog og udvikling af personlige og sociale kompetencer som fodbold, gemmeleg, hockey og alle mulige sanglege.

Vi har temaugge om kroppen og fri for mobberi har vi løbende i de aldersopdelte grupper.

Derudover kommer alle børn, der ikke skal sove til middag, ud på legepladsen hver dag uanset vejr og vind. Her er der mulighed for at bruge kroppen og sanserne sammen med andre på tværs af stuerne, og der er både plads til voksen igangsat aktiviteter og til børnenes egne lystbetonede aktiviteter. Det kan være fodbold, fangeleg, cykling, vandleg, sandkasse, ude legekøkken med f.eks. Mudder eller gemmeleg.

Et praksis eksempel fra vores hverdag er vuggestuens rytmik forløb med de ældste børn. Her bliver børnene fra basis gruppen inviteret til at deltage samt nogle af de mindste børn fra børnehaven. Der er lavet et program som både har sprog, bevægelse og fokus på sociale relationer.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har en meget stor og alsidig børnehave legeplads. Der er mange kroge, masser af sten som man kan vende for at finde insekter. Vores legeplads har stor kapacitet til at børnene kan gøre sig gode erfaringer med natur, udeliv og science. Omme bag ved højen er jorden ikke så betrådt og der findes mange forskellige planter, der brændenælder, som børnene hurtigt har fundet ud af gør ondt hvis man rører ved dem. Man kunne sagtens vise børnene at man kan spise dem i suppe, og de er helt ufarlige når de bliver kogt. Det er også et godt science miljø i forhold til at undersøge hvorfor nogle planter gør ondt, og andre er helt ufarlige.

Ud over vores legeplads, er området omkring institutionen også perfekt. Der er åen lige ved siden af, græs området med forskellige små dyr. Roskilde fjord ligger tæt på. Her kan der foregå mange opdagelser.

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science:

Vores legeplads giver en god forståelse for bæredygtighed i børnehøjde ud fra vores natur materialer som er blevet brugt på stort set alle lege redskaber. Det kunne blive bedre, men jeg synes at allerede der viser man børnene at plastik ikke er vejen frem, men gode solide træ materialer er bedre at bruge i naturen. Vi har heller ikke særlig meget asfalt, men højt græs, jordbunke hullet og en masse træer. Vores udendørs læringsmiljø er rigtig godt til at udvikle nysgerrighed og vi er gode til at vise børnene at mennesket er forbundet med naturen, ved at lave aktiviteter med børnene udenfor for eksempel når de voksne hiver en save frem, og børnene hjælper med at bygge noget. Vi har senest bygget et udekøkken med baljer til mudder og vand leg.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Nordstjernen har vi en kultur hvor vi lægger meget vægt på af alle voksne kender alle børn i huset. Vi arbejder på tværs af huset i det omfang der er mulighed for det.

Vi et hus hvor vi sætter nærvær, tryghed og det sociale sammenspil barn/barn og Barn/voksen i højsæde.

Æstetik: Vi prøver at gøre vores lege/læringsmiljøer æstetiske. det gør vi ved at gøre vore lærings/legemiljøer er overskuelige og tydelige. Vi sætter billeder plakater op for at gøre det hyggeligt. Vi sørger for at barnet er med til af lave noget kreativ eller er med til af flytte rundt så de får et ejerskab.

Fællesskaber: Vi bygger vores stuer fællesrum op omkring de børn vi har i den givne periode. Det vil sige vi laver små læringsmiljøer flere steder på stuen. Så vi

kan ha fokus på legefællesskaber og venskaber. Vi voksne skal være aktiv deltagende det vil sige vi skal være igangsættende, mæglerne men vi skal også kunne se hvornår det er tid til at trække os for legen så barnet også kan lege selv.

Kultur og traditioner: På tværs af børnegrupperne holder vi fastelavn, påske (trille æg, Påskefrokost), sommer fest, halloween, julefest, luciaoptog og julefrokost

Vi har hvert år forskellige arrangementer med forældrene: legepladsdag, forældremøde, jule/sommerfest.

Når vi har legepladsdag er det selvfølgelig for af få ordnet noget på legepladsen men det primære formål er at styrke sammenholdet mellem forældrene. Børnene ser at forældrene kan snakke og arbejde sammen. Det åbner ofte også nye fællesskaber for børnene. De opdager at det ikke er så farligt at snakke med andre børn end dem man altid snakker med.

Vi har forældremøde en gang om året. På forældremødet er der mulighed for at få et indblik i børnenes hverdag og deltage i forskellige dialoger om børns udvikling, lege, hverdag og relationer. Der kan være forskellige punkter på som arrangementer i institutionen, man kan tilmelde sig FKU og områdebestyrelsen og få indflydelse eller melde sig til sommerfest udvalget.

Vi fejrer børnenes fødselsdage i institutionen eller vi kommer hjem til barnet. Der bliver sat flag på garderobe pladsen og fødselsdags barnet får den specielle fødselsdags stol.

En gang om året tager vi i teatret, gerne i Ishøj teater.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi kommer til at have løbende refleksioner og dialog om vores læringsmiljøer på personalemøder og stuemøder.

Vi bruger ”skema til handling” som personalet er fortrolige med og har brugt i et stykke tid.

Vi skal til at have fokus på evaluering ved hjælp af Eva's skemaer som er nemme at gå til.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

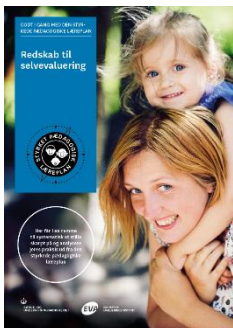
Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Lige nu er der mulighed for at bruge læringsgruppe møderne i eget hus pga. corona. (Vi kan ikke mødes på tværs af husene i område Nord)

Det skal sættes i skema hvornår jeg og det faglige fyrtårn kan have sparringsmøder om forløb og om metoder til at give den nye styrkede læreplan liv i hverdagen.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC